

Kansantaloudellinen aikakauskirja 2012-2019. Mitä tilastot kertovat?

Antti Suvanto

Tässä artikkelissa esitellään *Kansantaloudellisen aikakauskirjan* sivumääriä, rakennetta ja kirjoittajien sukupuolta sekä affiliaatioita kuvaavia tilastoja vuosilta 2012–2019. Ajanjakso on valittu oman kiinnostukseni pohjalta, koska suurimman osan tästä ajanjaksosta (niteestä 4/2012 lähtien) toimin aikakauskirjan päätoimittajana.

1. Lehden koko

Kokonaissivumäärän kehitys vuosina 1960–2019 on esitetty kuviossa 1. Se osoittaa vuosikerran koon suuret vaihtelut ja nousevan trendin. 1960-luvulla yhden vuosikerran kokonaissivumäärä oli keskimäärin hieman alle 350 sivua. Sen jälkeen kokonaissivumäärä nousi keskimäärin noin 50 sivulla yhtä vuosikymmen-

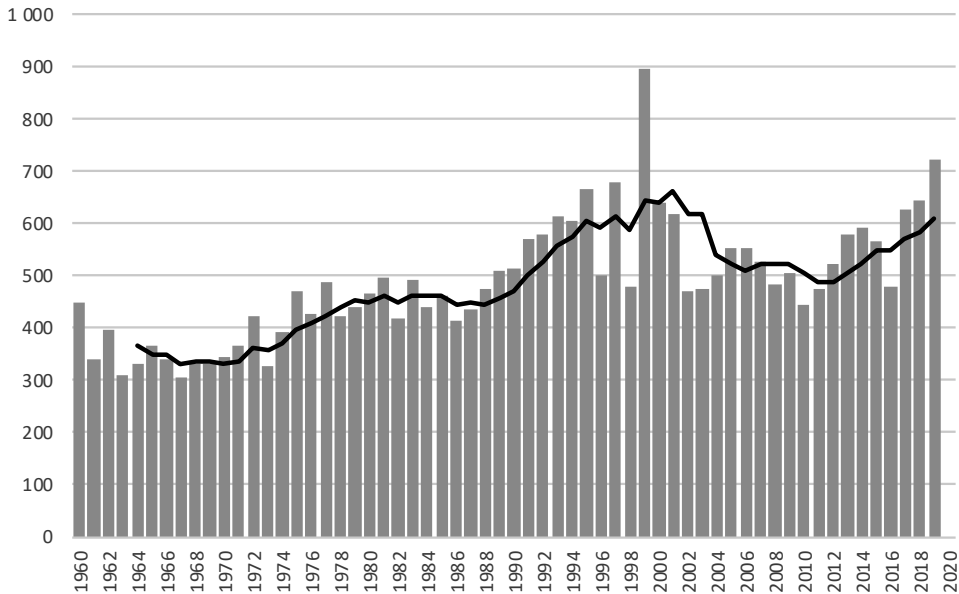
tä kohti, kunnes se 1990-luvulla vakiintui keskimäärin 560 sivuun.

Kokonaissivumäärä kuvaa koko lehden kokoa ja se kattaa sisällysluettelon lisäksi myös luettelot tehdyistä opinnäytteistä, yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa valmistuneista työpapereista ja tulevista tieteellisistä kokouksista, joita aikaisempina vuosikymmeninä julkaistiin lehdessä säännöllisesti. Luetteloiden julkaisemista karsittiin 2000-luvulla, viimeksi poistui luettelo hyväksytyistä opinnäytteistä vuonna 2010.

Alin sivumäärä osui vuodelle 1967 (305 sivua). Kaikkien aikojen ennätys oli vuosi 1999, jolloin vuosikerran kokonaissivumäärä nousi peräti 895:een. Vuosikerran 1999 suureen kokoon ei näytä olevan mitään erityistä syytä. Jostain syystä tuona vuonna keskustelu oli poikkeuksellisen vilkasta, mikä näkyy kaus-

VTT Antti Suvanto (antti.suvanto@outlook.com) on vierailleva tutkija Helsingin yliopistossa ja Helsinki Graduate School of Economicsissa ja entinen *Kansantaloudellisen aikakauskirjan* päätoimittaja.

Kuvio 1. Kokonaissivumäärä vuosikerroittain, 1960–2019

Keskiarvo 485, keskihajonta 112, vaihteluväli 305–895.

ten ja keskusteluartikkeleiden suurena määränä. Myös väitöskirjaesittelyartikkeleita julkaistiin poikkeuksellisen paljon.

Tarkasteluajanjaksolla 2012–2019 julkaistujen aikakauskirjan vuosikertojen kokonaissivumäärä (keskiarvo 566, mediaani 573) oli keskimäärin hyvin lähellä sitä tasoa, jolle se 1990-luvulla asettui. Jakson ohuin vuosikerta osui vuodelle 2016 (481 sivua) ja paksuin viime vuodelle 2019 (724 sivua), jolloin sen kokoa paisutti yli sadan sivun mittainen kuluttajia ja kotitalouksia käsittelevä teemaosasto.

Kansantaloudellinen aikakauskirja ilmestyy neljänä niteenä vuodessa. Kuvio 2 esittää

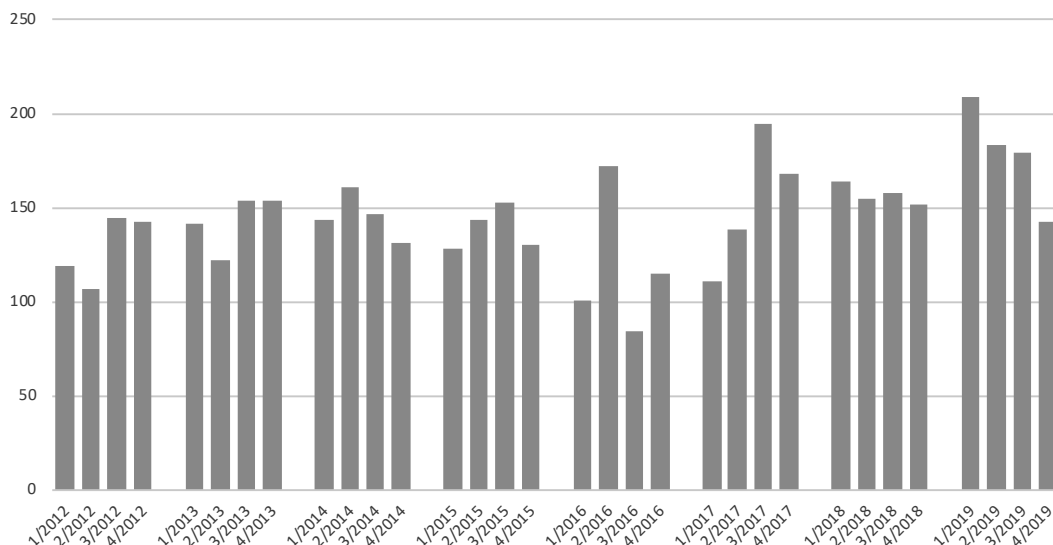
aikakauskirjan tekstisivumäärät niteittäin vuosina 2012–2019. Tekstisivumäärä kattaa artikkelien ja Tiedoksi-palstan täyttämät sivumäärät, mutta ei esimerkiksi sisällysluetteloita.

Niteen keskimääräinen koko tarkasteluajanjaksona oli 145 sivua. Ohuin nide (84 sivua) ilmestyi syksyllä 2013 ja paksuin (209 sivua) kevättalvella 2019.

2. Lehden rakenne

Lehden rakenne on pysynyt samanlaisena numerosta 4/2006 alkaen. Se on koostunut pää-

Kuvio 2. Tekstisivumäärä* niteittäin 2012–2019

*Tekstisivumäärä kattaa varsinaisten kirjoitusten ja Tiedoksi-palstan täyttämän sivumäärän. Keskiarvo 145, keskijajonta 27, vaihteluväli (84, 209).

kirjoituksesta, tutkimuspainotteisesta osastosta (Tiede ja tutkimus), talouspolitiikkapainotteisesta osastosta (Talous- ja politiikka) katsauksia ja keskustelua sisältävästä osastosta (Ekonomistit ja yhteiskunta) sekä uusien väitöskirjojen esittelyartikkeleista ja kirja-arvosteluista. Lisäksi lehden loppuun on koottu ammattikuntaa koskevia lyhyitä ”uutisia” (Tiedoksi).

Tarkasteluajanjaksena lehteen on pyritty kokoamaan samaa aihepiiriä käsitteleviä kirjoituksia lehden alkuun sijoitettuun erilliseen osastoon (Teema), jossa on ollut sekä tutkimuspainotteisia että politiikkapainotteisia artikke-

leita. Tutkimus- ja politiikkapainotteisilla osastoilla sekä teemaosastolla julkaistuihin artikkeleihin on vuoden 2014 alusta lukien liitetty tiivistelmät.

Taulukko 1 esittää aikakauskirjassa julkaistujen artikkeleiden lukumäärät ja sivumäärät osastoittain kaikkien kahdeksan vuoden aikana. Lukumääräisesti eniten on julkaistu politiikkapainotteisia artikkeleita (21 %) sekä katsauksia ja keskustelupuheenvuoroja (16 %). Eniten tilaa ovat vieneet politiikkapainotteiset (31 %) ja tutkimuspainotteiset (25 %) kirjoitukset. Tutkimuspainotteisten artikkeleiden

Taulukko 1. Artikkeleiden lukumäärä ja yhteenlaskettu sivumäärä osastoittain, 2012–2019

Osasto	Lukumäärä	%	Sivumäärä	%	Keskipituus
Pääkirjoitus	36	6,8	102	2,2	2,8
Teema*	57	10,8	708	15,6	12,4
Tiede ja tutkimus	76	14,4	1143	25,2	15,0
Talous ja politiikka	110	20,8	1424	31,4	12,9
Ekonomistit ja yhteiskunta**	86	16,3	530	11,7	6,2
Väitöskirjaesittelyt	90	17,0	379	8,3	4,2
Kirja-arviot	73	13,8	256	5,6	3,5
Yhteensä	528	100	4542	100	

*Teema-osasto tuli käyttöön 2/2013 alkaen.

**Ekonomistit ja yhteiskunta -osastolla alettiin julkaista lyhempiä pubeenvuoroja numerosta 2/2015 alkaen.

keskipituus on 15 sivua. Poliittikapainotteisten ja teemaosastolla julkaistujen artikkeleiden keskipituus on ollut 12–13 sivua.

Kuviossa 3 on esitetty aikakauskirjan rakenteen kehitys vuosikerroittain tarkastelu-ajanjaksona 2012-2019. Ylemmstä paneelista nähdään, että tekstisivumäärä on noussut kolmen viime vuoden aikana ja että nousu liittyy sekä tutkimuspainotteisten että teemaosastolla julkaistujen artikkeleiden yhteenlasketun sivumäärän kasvuun. Alemmasta paneelista nähdään, että niiden osuus nousi yli 50 prosenttiin vuonna 2018 ja 70 prosenttiin vuonna 2019.

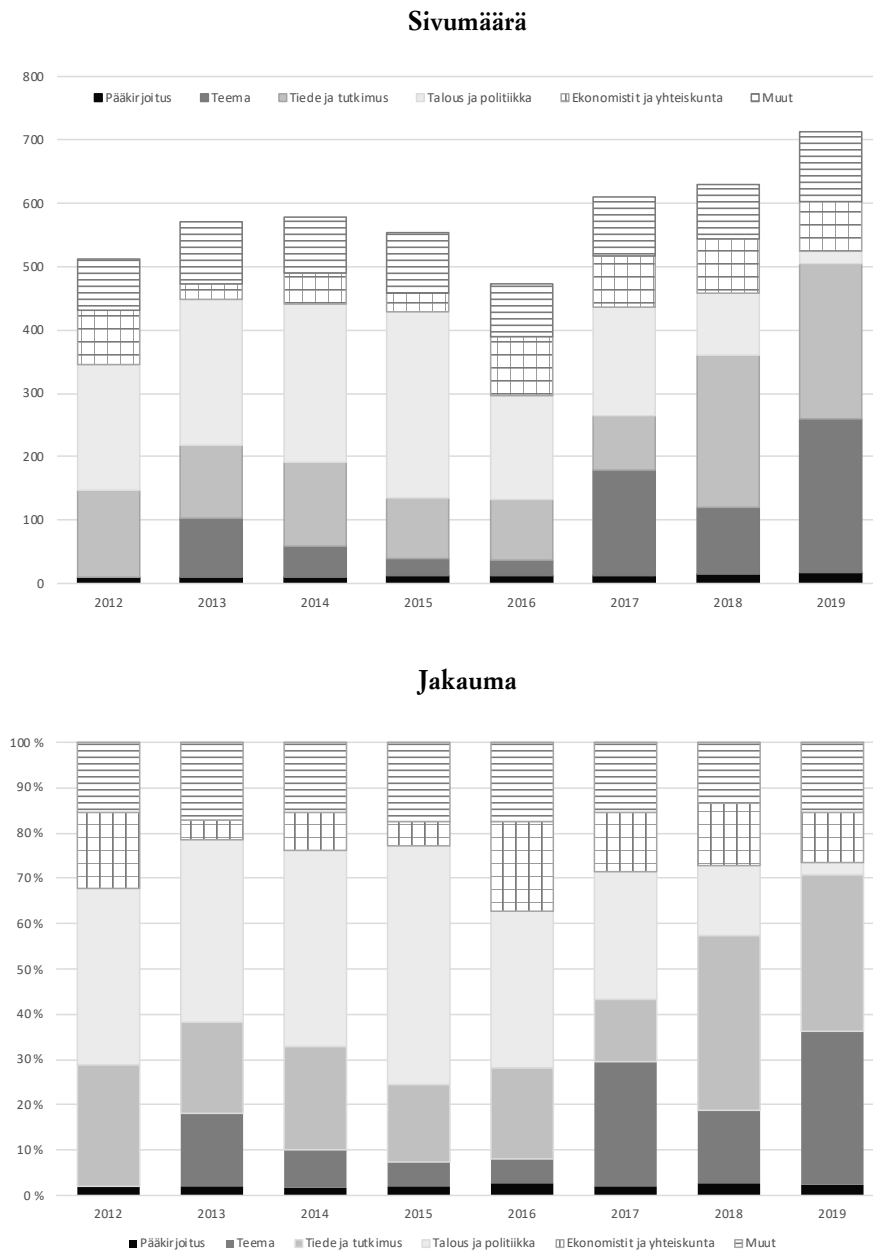
3. Tietoja kirjoittajista

Seuraavassa esitetään tietoja kirjoittajien lukumääristä, kirjoittajien jakautumisesta sukupuolen mukaan sekä kirjoittajien affiliaatioista eli työpaikka- ja organisaatiokytkennöistä. Monilla artikkeleilla on useita kirjoittajia, mistä syys-

tä kirjoittajien lukumäärä on huomattavasti suurempi kuin kirjoitusten lukumäärä. Monilla kirjoittajilla on useampi kuin yksi affiliaatio. Monet ovat myös julkaisseet aikakauskirjassa useita kertoja, joten he esiintyvät tilastossa useita kertoja.

Taulukossa 2 on esitetty kirjoittajien lukumäärä kutakin vuosikertaa kohti jaoteltuna sen mukaan, missä aikakauskirjan osastossa kirjoitus on julkaistu. Tutkimus- ja poliittikapainotteiset kirjoitukset sekä katsaukset ja keskustelupuheenvuorot on niputettu yhteen (artikkelit). Vuosikertaa kohti kirjoittajien lukumäärä on vaihdellut 65 ja 100 välillä. Artikkeleita on ollut kirjoittamassa vähimmillään 45 ja enimmillään 77 henkilöä vuosikertaa kohti. Väitöskirjoissa kirjoittajien lukumäärä on sama kuin väitöskirjan esittelyartikkeleiden lukumäärä. Niitä on julkaistu tyypillisesti kymmenen kappaletta vuosikertaa kohti. Kirja-arvostelun on toimittanut julkaistavaksi enimmillään 14 ja vähimmillään viisi kirjoittajaa vuodessa.

Kuvio 3. Tekstisivumäärä vuosikerroittain ja osastoittain, 2012–2019

Väitöskirjaesittelyt ja kirja-arvostelut sijoitettuun luokkaan ”muut”. Tiedoksi-palstan sivumäärät eivät ole mukana.

Taulukko 2. Kirjoittajien lukumäärä, 2012–2019

	Pääkirjoitukset	Artikkelit*	Väitökset	Kirja-arvostelut	Yhteensä
2012	4	60	10	8	82
2013	4	70	13	12	99
2014	4	63	10	14	91
2015	4	61	12	7	84
2016	4	45	6	10	65
2017	4	60	13	9	86
2018	4	54	12	5	75
2019	4	77	12	7	100
Yhteensä	32	490	88	72	682

*Tiede ja tutkimus-, talous ja politiikka- sekä ekonomistit ja yhteiskunta -osastoilla julkaistut artikkelit.

Naisten osuus kirjoittajista on hämmäntävän alhainen. Taulukko 3 osoittaa, että kaikista vuosina 2012–2019 julkaistujen kirjoitusten kirjoittajista vain 21 prosenttia on naisia. Luku on vaihdellut 16 ja 29 prosentin välillä. Kehitysuunta on ollut pikemminkin alaspäin kuin ylöspäin. Alhaisin prosenttiosuus kirjattiin viime vuodelta, jolloin naisten osuus tutkimus- ja politiikka-artikkeleiden kirjoittajista oli vain kymmenen prosenttia. Väitöskirjojen esittely-artikkeleiden kirjoittajista naisten osuus on huomattavasti suurempi, keskimäärin 40 prosenttia, parhaimmillaan peräti kaksi kolmannesta. Kirja-arvosteluja naisilta on tullut hyvin harvoin, neljänä viime vuonna ei lainkaan.

Kirjoittajien affiliaatiot keskittyvät niihin organisaatioihin, kuten yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin sekä Suomen Pankkiin ja valtiovarainministeriöön, joissa pääosa suomalaisesta taloustieteellisestä tutkimuksesta ja talous-

politiikan valmistelusta tehdään. Taulukko 4 esittää vuosikertakohtaisesti kirjoittajien lukumäärän sen mukaan, minkä tahon he ovat ilmoittaneet affiliaatiokseen. Affiliaatio on kirjattu sen, mukaan, minkä kukin kirjoittaja on itse julkaisuhetkellä ilmoittanut. Useilla kirjoittajilla on enemmän kuin yksi ilmoitettu affiliaatio, jotka kaikki on otettu mukaan.

Kuvio 3 perustuu taulukon 4 dataan. Se esittää koko tarkasteluajan yli lasketut affiliaatiot eri organisaatioille. Mukaan on valittu viisitoista suurinta.

Kuviossa ylimpänä on Suomen Pankki, joka on mainittu 82 artikkelin kirjoittajan affiliaatioksi. Helsingin yliopiston vastaava luku on 72. Korkealle nousee myös Jyväskylän yliopisto, joka on mainittu kirjoittajan affiliaatioksi 66 artikkelissa. Jyväskylän yliopisto onkin viime vuosina kirinyt: kolmen viime vuoden aikana Helsingin yliopisto ja Jyväskylän yliopisto

ilmoitettiin affiliaatioksi yhtä monta kertaa, molemmista tuli 35 kirjoittajaa (taulukko 4).

Muut yliopistot tulevat kaukana jäljessä. Aalto-yliopiston mainitsee affiliaationaan 31 kirjoittajaa ja Vaasan yliopiston 18 kirjoittajaa. Väliin mahtuvat Turun, Oulun ja Tampereen yliopistot.

Tutkimuslaitoksista Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ilmoitti affiliaatiokseen 50 kirjoittajaa ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen 30 kirjoittajaa. Näiden väliin mahtuu valtiovarainministeriö, jonka ilmoitti affiliaatiokseen 42 kirjoittajaa. Muut tutkimuslaitokset tulevat kaukana perässä, mikä korreloi hyvin laitosten koon kanssa.

HECER/HSGE sai affiliaationa maininnan vain 14 kirjoittajalta. HECER/HSGE on hyvä esimerkki useammasta kuin yhdestä kytkennästä. Jokainen HECER:iin tai HSGE:hen affilioitunut kirjoittaja on samalla kytkeytynyt myös

johonkin yliopistoon. Jos kaikki HECER:iin kytkeytyneet kirjoittajat olisivat muistaneet tehdä siitä affiliaatiomerkin, HECER/HSGE:n luku olisi ollut paljon suurempi.

4. Johtopäätöksiä

Yllä esitellyt tilastot antavat aiheen ainakin kolmenlaisiin havaintoihin.

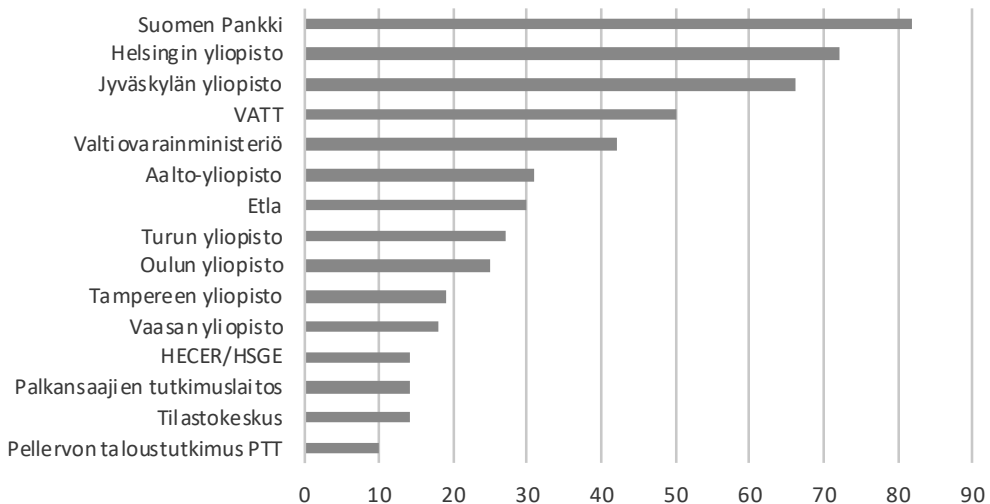
Ensimmäinen havainto liittyy lehden kokoon. Sivumäärän maksimoiminen ei ole itsetarkoitus. On hyvinkin mahdollista, että sivumäärä on jo kasvanut keskimäärin liiankin isoksi. Voi olla, että yhden niteen optimaalinen koko on pikemminkin runsaan 100 sivun kuin yli 150 sivun paikkeilla. Lyhyemmät tekstit ovat yleensä iskevempiä ja luettavampia kuin kovin pitkät. Toisaalta jos laadukkaiden artikkelien tarjonta kasvaisi niin paljon, että vuosi-

Taulukko 3. Naisten osuus kirjoittajista, 2012–2019

	Pääkirjoitukset	Artikkelit*	Väitökset	Kirja-arvostelut	Yhteensä
2012	25,0	13,3	50,0	12,5	18,3
2013	50,0	21,4	23,1	0,0	20,2
2014	50,0	31,7	20,0	14,3	28,6
2015	50,0	14,8	66,7	14,3	23,8
2016	50,0	24,4	66,7	0,0	26,2
2017	50,0	15,0	23,1	0,0	16,3
2018	50,0	18,5	33,3	0,0	21,3
2019	50,0	10,4	50,0	0,0	16,0
Yhteensä	46,9	18,4	39,8	5,6	21,1

*Tiede ja tutkimus-, talous ja politiikka- sekä ekonomistit ja yhteiskunta -osastoilla julkaistut artikkelit.

Kuvio 4. Kirjoittajien affiliaatiot, 2012–2019: Top 15

Kirjoittajien lukumäärä kirjoittajan itsensä ilmoittamien affiliaatioiden mukaan. Useilla kirjoittajilla on useampi kuin yksi affiliaatio. Lähde: Taulukko 4.

kerran sivumäärä nousisi pysyvästi 600 sivun tasolle, silloin varmaan kannattaisi harkita lehden julkaisemista kuutena niteenä vuodessa neljän asemasta. Silloin lehti alkaisi muistuttaa Ruotsin kansantaloudellisen yhdistyksen julkaisemaa *Ekonomisk debatt* -lehteä, joka julkaistaan kahdeksana niteenä vuodessa niteen tyypillisen koon ollessa 75–80 sivua.

Toinen havainto on naisten vähäinen osuus kaikista kirjoittajista. Tämä ei ehkä ole yllätys, kun ottaa huomioon naisten aliedustuksen esimerkiksi taloustieteen professuureissa. Aliedustus ei kuitenkaan liene yhtä suuri, kun tarkastellaan kaikkien taloudelliseen tutkimukseen tai talouspoliittiseen valmisteluun osallistuvien tahojen ekonomistikunnan sukupuolijakaumaa. Naisten osuus väittelijöistä on

kasvanut, joten voi odottaa, että tulevana vuosina naisten osuus kasvaa myös aikakauskirjan kirjoittajien joukossa.

Kolmas havainto liittyy kirjoittajien taustoihin. Vaikka eniten artikkeleita tulee niistä organisaatioista, joissa tutkimustoiminta on laajaa, monet organisaatiot näyttävät olevan aliedustettuja kirjoittajien affiliaatioita kuvaavassa tilastossa. Monipuolistumiselle olisi tilausta. Voi olla, että monissa organisaatioissa ajatellaan, että riittää, kun analyysin tulokset julkaistaan omilla nettisivuilla. Ne eivät kuitenkaan tarjoa foorumia vertaisarvioituille suomenkielisille tutkimuksille. Nettijulkaisut eivät myöskään jää historiaan samalla tavalla kuin *Kansantaloudellisessa aikakauskirjassa* julkaistut kirjoitukset. □

Taulukko 4. Kirjoittajien affiliaatio, 2012–2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2012– 2019
Yliopistot ja korkeakoulut									
Helsingin yliopisto	5	10	6	10	6	5	9	21	72
Jyväskylän yliopisto	4	8	5	9	5	12	11	12	66
Aalto-yliopisto	6	6	5	0	2	3	5	4	31
Turun yliopisto	3	8	0	3	3	3	3	4	27
Oulun yliopisto	1	1	6	0	1	6	5	5	25
Tampere	1	0	5	0	3	4	4	2	19
Vaasa	3	3	1	1	2	1	5	2	18
Ulkomaiset yliopistot	1	1	4	3	1	0	0	2	12
HECER/HGSE	3	2	0	2	1	0	0	6	14
Muut oppilaitokset	0	3	2	1	0	1	1	1	9
Itä-Suomen yliopisto	1	2	3	0	0	0	1	2	9
Hanken	0	2	0	0	0	1	1	1	5
Tutkimuslaitokset									
VATT	4	9	9	5	3	6	7	7	50
Etna	4	6	4	5	2	1	3	5	30
PT	2	1	1	3	2	1	0	4	14
PTT	5	0	1	2	0	0	0	2	10
Muut tutkimuslaitokset	4	3	2	2	0	4	1	1	17
Suomen Pankki									
	9	17	12	12	10	8	6	8	82
Ministeriöt ja virastot									
Valtiovarainministeriö	9	4	4	7	4	7	3	4	42
Tilastokeskus	2	5	3	2	0	0	0	2	14
Muut virastot	0	0	3	2	4	1	1	4	15
Eduskunta									
	0	0	1	3	4	1	2	2	13
Muut organisaatiot									
Etujärjestöt	0	1	0	1	2	6	2	7	19
Rahoitustoimiala	1	2	2	3	1	2	5	1	17
Yritykset	0	3	2	2	3	0	0	6	16
Muut	3	1	2	1	1	0	0	6	14
Ei ilmoitettua affiliaatiota									
	2	4	8	10	5	12	5	4	50